

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Phenix-Fuglen. Et Angelsachsisk Kvad førstegang udgivet med Indledning, Fordanskning og Efterklang

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Phenix-Fuglen. Et Angelsachsisk Kvad førstegang udgivet med Indledning, Fordanskning og Efterklang", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 14. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1840_679-txt-shoot-idm592/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

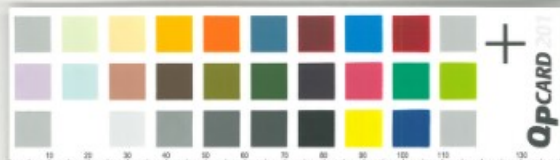
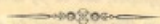
[Læs CC0-erklæringen](#)

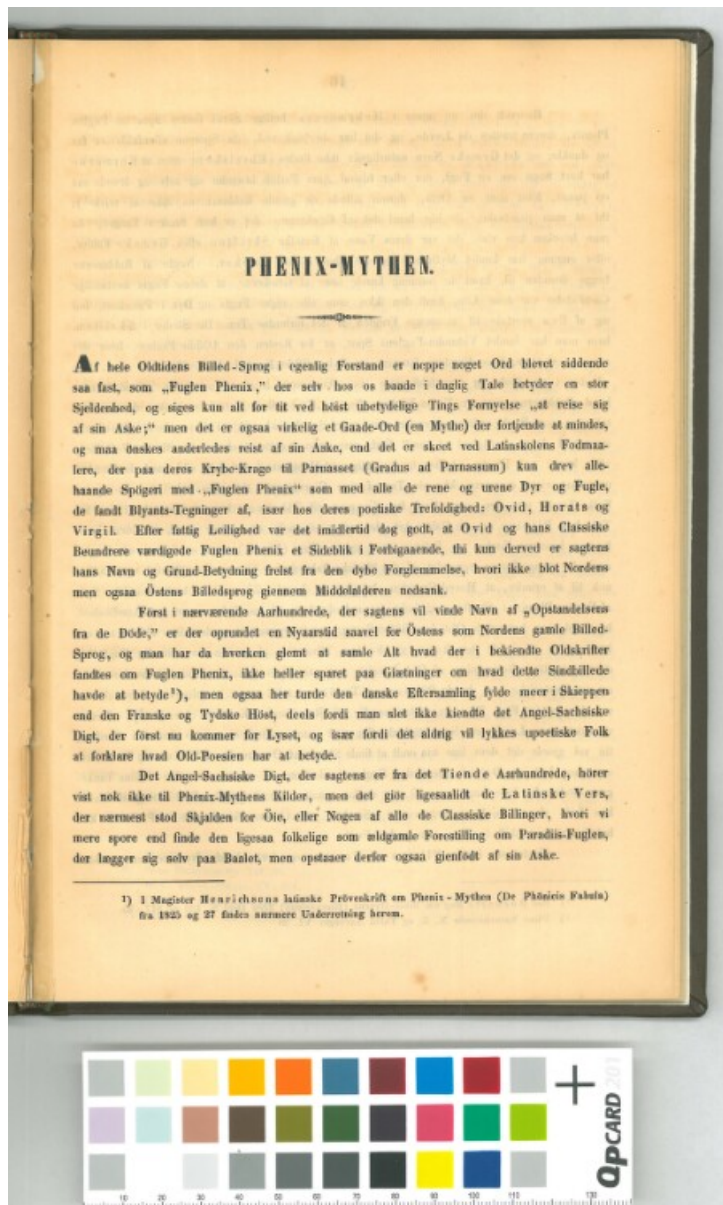
min egen Afskrift, kan modtage enkelte Berigtigelser, hvor man har Grundskriften ved Haanden, tør jeg vel ikke tvivle paa, men da min Afskrift baade er tegt og sammenlignet med Fuld, og har for sig kun meget faa dunkle Støter, hvor Alt hentyder paa tabte Linier, tør jeg i det Hele indstaa for dens Rigtighed, og haaber at have afjoldt Linierne med lidt bedre Takt end de Engleke Angelsaechter endnu har erboveret sig, skjøndt de, ved Hjelp især af Rasks Oplysninger, usvælgelig har gjort Kjømpeskridt siden Begyndelsen af dette Aarhundrede, da man i England endnu ei havde mindst Bagreb om Rim-Stavene i de Angel-Saechiske Vers.

At jeg for Resten har hele Ezster-Bogen og en god Deel mere Angelsaechisk afskrevet, for i Nødsfald at kunne med en Haandsrøksning fremme Udgivelsen, og have en velgrundet Mening om, hvordan Engellænderne bestørge den, det skylder jeg endnu Frederik den Sjettes høilovlige Huskomme og mine Landsmænd at anmærke, og henteer deres ærbødige Tjener

Helligaften for Krusnings-Dagen.

N. F. S. Grundtvig.

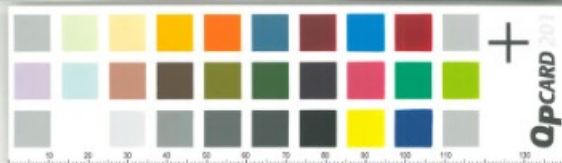

Hvorvidt der nu ogsaa i Hebræernes hellige Skrift findes Spor af Fuglen Phenix, derom trøttes de Lærde, og det har de godt ved, da Sporene allenaftids er faa og dunkle, og det Græske Navn naturligvis ikke findes i Ebraiskene; men at Ebræerne har havt Saga om en Fugl, der efter tusind Aars Forløb brændte sig selv og levede saa op paany, først som en Orm, derom Ellode de gamle Rabbiner os ikke at tvivle¹⁾; thi at man paastaar, de har laant det af Grækerne, det er kun Snak i Tanget, da man hverken kan vise, det var deres Vane at fortolke Skriften efter Græske Faldet, eller engang har fundet Mythen saaledes hos nogen Græker. Nogle af Rabbinerne lægge desuden til, hvad de umulig kunde lære af Grækerne, at denne Fugls bestandige Gjenfødselse var dens Løn, fordi den ikke, som alle andre Fugle og Dyr i Paradiset, lod sig af Eva overtale til at smage Frugten af det forbudne Træ. De Steder i Skriften, hvor man har fundet Vildand-Fuglens Spor, er for Resten den 103de Psalmes, hvor der nævnes en Örn, hvis Ungdom fornyes, og Jobs 29de Kapitel, hvor Skjalden siger, han vil døe i sin Bede og mangfoldiggjøre sine Dage som hvad vi oversætte „Sand," men hvad Rabbinerne sige er Under-Fuglens Navn „Koi eller Koi," og efter denne Fortolkning, som Beda anfører, beræalet var Angel-Sachsiske Skjald sig paa Job. Bechart siger ved denne Leilighed et sandt Ord, som man maatte ønske, alle Mythe-Fortolkere vilde lægge paa Hjerte, „heller tænke rigtig med Menigmand end fare vild mod de Lærde," men han viser desværre ikke sin Tro af sine Gjerminger, thi efter selv at have sporet Folke-Troen om den sære Fugl fra Ganges til Tiberen, hænger han sig i en løs Tale hos Plinius om en Palme-Art, der saar sig selv, og skutter deraf, at siden Grækerne benævne Fuglen og Palmen med samme Navn (Phenix), saa er Sagnet om Fuglen med de mange Navne oprundet af det Pliniske Palmefrø. Vi maa imidlertid være billige nok til at erindre, at Hoved-Grunden, hvorfor de Lærde ikke vilde taale mindst Spor af Fuglen Phenix i Skriften, og helst forvandlede ham til en Palme, var den Aandløshed, hørmød man betragtede Oldtidens Billed-Sprog, saa Spørgsmaalet syndes dem aldeles naturhistorisk at gjælde den haandgribelige Tilværelse af saadan en umulig Fugl, og denne aandløse Betragtning af Old-Poesien var saa classisk, at baade Romns historiske og naturhistoriske Lys, baade Plinius og Tacitus, tale meget alvorlig om, hvorvidt det var den rette Fugl Phenix. Man sendte til Rom under Keiser Tiberius²⁾. Derfor var det vore Lærde en Samvittigheds-Sag, at samme Fugl ei maatte findes i Skriften, thi vel gjorde det dem lige saa ondt at finde Stenk af Overtro hos Plinius og Tacitus, som hos Job og David, men stod Fuglen i Skriften, da maatte de efter Tidens Tankegang nødvendig lade ham være til, og derfor maatte den Rabbinske Fortolkning af Stedet hos Job slaas ihjel og begraves i „Sundet," og Örnens Gjenfødselse i Psalmen kun betyde, at han skiftede Fier som andre Fugle.

Uagtet nu baade Plinius og Tacitus og deres lærde Dykere var aandløse

¹⁾ See Bechart's Beg om Rebel-Dyrene (Hieroglyphen) 2den Deel S. 105 og 317-23.

²⁾ Plin's Naturalis Hist. X. 2. og Tacit's Annal. VI. 28.

nok til selv at gjøre en urimelig Træk-Fugl af Aandens gamle Sindbillede, saa er stige Forvandlinger dog saa aldeles i den Ægyptiske Smag, at vi maatte slutte, de lærde Romere havde faaet deres haandgribelige Fugl Phenix fra Ægypten, om end ikke Tacitus udtrykkelig havde forsikret, han var der at see; men nu har vi endog et større Vidnesbyrd end hans, nemlig Herodots, vel ikke om at man saa Phenix, naar man kom til Ægypten, men dog om at han i Præsterens Öne var ligesaa virkeligt Dyr som Apis „Guds førstefodte Ox.“

Præsterne i Soelbjerg (Heliopolis) fortalte nemlig Herodot, at to Gange i hvert Aartusinde kom den hellige Fugl Phenix fra Arabien til dem for at begrave sin Fader i Soltemplet, og førte Fader-Liget med sig i et Myrha-Æg, hvad de dog ikke kunde faae Geskeren kundet paa Ærmet, skjøndt de viiste ham Billedet af Fuglen saa stor som en Örn¹⁾.

Vi vil nu overlade det til Natur-Forskerne at dömmen mellem Grækeren og de Ægyptiske Præster, og vende os til de Classiske Digtere, for at see hvad de veed eller har Lyst til at fortælle om Fuglen Phenix, men det er ikke ret meget; thi Homer tier dømsstille, og skjøndt Hesiod i sin Velmagt skal have nævnet ham, var det dog kun for at sige, han kunde leve omkap med ni Ravne²⁾, og da der ikke engang skal findes Saameget hos alle de Græske Digtere, vi nu kan læse, seer man let at Grækenland er ingentunde Fuglens poetiske Hjemstavn. At nu Rom, hvor man tog saa haandfæst paa Billed-Sproget, og hvor Digterne samtlig nedstamme fra den Nattegal der hider Faar, end mindre har udklækket Sol-Fuglen, følger af sig selv, men dog har den store Ovid i sine Forvandlinger skænket ham sexten Linier, hvoraf vi lave, at Fuglen, som Assyrierne kaldte Phenix, efterat have levet femhundredte Aar, bygger sig en Rede i Egen eller Palmen af løtter sødluftende Urter, og ender der sine Dage, men avler en Søn efter Døden, som begraver sin Fader i Solens Tempel³⁾.

Gavmildere var Claudian, saavidt man veed, en Alexandriner, der gjorde Latin-Skolen Ære, men da han levede i Jern-Alderen, og havde ingen August eller Mæcen, men kun en Honor og Stilico at syge for, kunde han ogsaa sagtens anvende et Hundrede Linier paa Fuglen Phenix, og her høve vi da, han har hjemme paa hin Side Indien, lever i tusind Aar og henasmelter godvilig i Straalglæds til en herlig Opstandelse⁴⁾.

I intet andet Digt har vi da Mythen saa fuldstændig, som i det, der tilskrives Lactants⁵⁾ og i det derpaa byggede Angel-Sachsiske, hvor vi see den ny Phenix udvikle sig af den Gamles Aske som en Orm, der endstund maa fødes af Morgen-duggen, før den kan skyde Hammen og vinde Fugle-Skikkelsen, men arver derpaa af sin Faders Herlighed og drøjer med hans Aske tilbage til Paradiset.

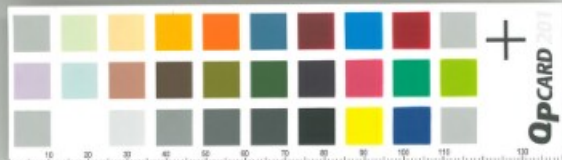
1) Herodots Historie K. 73.

2) Pflanz Naturhistorie VII. 60.

3) Ovids Forvandlinger XV. 287.

4) Claudians iusalkalde første Ilyl.

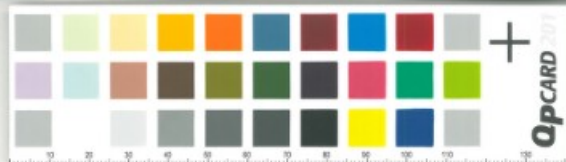
5) Aftrykt under den Angelsachsiske Text.

Vist nok er de nyere Lærde meget vrede paa den „Orm," som her kommer for Dagen, og mener, den er krøbet ind i Phenix-Mythen fra Rabbinernes omstakne Blade, men da de ikke kan nægte, Ormen findes ligesaa vel hos Plin og Artemidor som hos Rabbinerne, saa er deres Kræsenhed i dette Stykke mig kun forklarlig af hvad man skienteris kalder en ond Samvittighed, thi at det ikke var af poetiske Grunde, de vragede Ormen, ved man jo forud og vil desuden i det Følgende see oplyst.

Naar vi nemlig lade den haandgribelige Fugl Phenix flyve til Rom, til Ægypten, og hvor han ellers kan have Ærende, da er det os naturligvis demere om det Aandelige ved ham eller om Bemærkelsen og Betydningen af giste, og saaledes var det allerede med den Angel-Sachsiske Skjald, hvis Forklaring er omtrent ligesaa lang som Fortællingen. Oldtidens Myther, som aldrig har været mere værdik end man kunde føle, laze i dem, er os ogsaa videnskabelig kun saameget værdt, som vi kan see i dem, og havde derfor Fuglen Phenix, som de Lærdeste vil mene, ikke andet at betyde end en vis Omlobs-Tid af Planeterne, det være sig fem eller ti eller fiorten hundrede Aar, da var den aabenbar et værdt at nævne; thi at finde paa dunkle Navne for soleklare Ting er altid ejdelt Uleilighed, og var det Poeternes Mesterstykke, da udeluktes de med Bette af Platos Republik. Da det imidlertid selv i vore Dage kun er Dvergene under Parnasset, der more sig med at lave Gaader og mørke Taler af nærværende, giensynlige og soleklare Ting, medens alle Hoved-Skjaldene stræbe i Billed-Sprog at give os en levende Forestilling om det Uensynlige og Fraværende, saa lide de lærde Herre uden Tvis med Linsstangen, naar de i Billed-Sproget af Phantasias Heroer kun opdage deres egne Hverdags-Tanker. Naar vi derfor indtil videre lade det staa ved sit Værd, hvad de gamle Soere enten i Phenix-Mythen eller i nogen Anden vilde fremstille, da er det ingenlunde, fordi vi troe det muligt, at de begejstredes selv af og stræbte at begejstre Alle med ingen Ting i Grunden, men kun fordi det, efter Sagas Natur, er os umueligt at bevise, hvad de gamle Skjalde tænkte, og fordi det til Lykke ingen Forskiel gjør paa Nyttens og Fornøielsen, vi kan have af Oldtidens Billedsprog, enten Mesterne for det tænkte lidt eller meget derved, naar det ligefald er skikket til at giemme og levende udtrykke store og dybe Tanker.

Udspørge vi nu Oldtiden selv om Phenix-Fuglens Betydning, da svarer den, som vi maatte vente, at det er naturligvis den Udødeligheds-Spire og deraf udspringende Gienfødelse og Fornyelse, som vi deels spore i Menneske-Livet og deels ønske maatte findes i os og alt menneskeligt Størværk, saa naar Ægypterne dermed forbandt et stort Verdens-Aar, var det kun fordi de i Himmel-Legemernes Kreds-Løb søgte Grunden til Sjæle-Vandringen og til alle de store Omsving i Menneske-Slægtens og Jordens Historie. Selv Ægypterne var da ikke nær saa beskedne, som de nyere Lærde, der virkelig synes at troe, at Almanakkens evige Sandheder er baade langt vigtigere og mere poetiske end hele Menneske-Livet med alle dets Omskiftelser, dets Indgang og Udgang, Længsel og Haab. De ved derfor knap, hvordan de skal undskyde Kirke-Fædrene, der, som de nødvendig maatte, saae i Phenix-Mythen et deligt Forbillede baade paa Herrens Opstan-

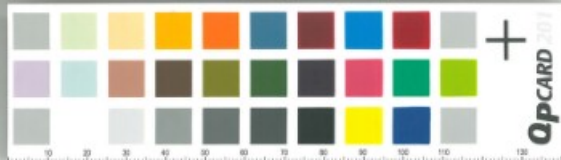
delse og paa vores; men vi vil derimod glæde os over, at denne Forklaring findes endna langt værnere og årligere udført hos den Angel-Sachsiske Skjald end hos Nogen af Kirke-Fædrene, og kun i det Høieste beklage at hans Anskuelse ikke blot som en Phenix maatte gaa igennem Dødens Porte, men slumre hovedet et Aartusinde i de Dødes Rige. Dog ogsaa her glæder Ordsproget „seer man sødt," thi ogsaa her følger Klarheden med Opstandelsen, saa den gamle Anskuelse af Phenix-Mythen, ligesom i det hele den gamle Poesie, maatte nødvendig glemme gaae Døden for at renses fra det Falske og holdredes for det Skæve, der kilede ved den.

Nu see vi nemlig, at hvor naturligt det end var, at de gamle Christne i Phenix-Fuglen saae et Forbillede paa Ham, der „satte Livet til og tog det igjen," og paa hans Troende, der ved at „miste deres Liv for hans Skyld, skal finde det," saa halvede dog Ligheden meget kienkelig, hvad enten man ser paa den moralske Fortolkning af alle de søde og vellagte Urter, som „gode Gæringer," eller paa Sanger-Livet i tusind Aar, eller paa „Ormen," som slet ikke kunde bruges, og den Angel-Sachsiske Skjald har saubear selv følt det, i det han, foroven nok, stræber at anvende Phenix-Mythen paa hele Verden fra Paradiis af til efter Elefanternes Smeltning. Paa denne colossalske Ide gienkender man nu vist nok Shakspears og Miltons Oldelæder, som det er en Lyt at betragte; men vi fristes dog ikke til at træde i hans fortvivlede Spor, hvorved vi maatte give hele Menneske-Livet fra Faldet til Dødsdøgen i Dødens Vold, og saa endda ovenikøbet lode om Livs-Kilden i den store Ormegaard; thi vel er Dødens lange Herredømme i Legemets Verden en Kiendsgerning, men Iverken er dog „Naturen den frivillig undergivet," heller ikke er det saa fortvivlet med Aanden, hvis naturlige Sindbillede dog „Sangfugle-Drotten" umiskienkelig er.

For imidlertid ingen Kir at yppe til stor Kiedsommelighed for gode Læsere, vil vi lade selv det staa ved sit Værd, om den gamle Seer, hos hvem Phenix-Mythen først udspraag, var indtaget og oplummet af Aanden eller af Aarstallet for Himmels Løb, og indskrænke os til den beskedne Paastand, at Sangfugle-Drotten paa Billed-Sproget kan betyde og pletier i Skjald-Mund at betyde „Aand," saa at dersom ellers Phenix-Mythen har en glemmeværende Lighed med Menneske-Aandens Historie, da er det ikke usandsynligt, de høre sammen, og er i alt Fald moromt for Aandens Venner i et saa sølgammelt, smukt og velbekendt Billede at have ligesom et kiemevaldt Udtag af Aandens Historien bestandig for Øie.

Det har derfor været mig til stor Fornøjelse, og er mig, saavidt jeg kan skionne, ogsaa til megen Nytte, at betragte Phenix-Fuglens Fortid som et Billede paa Menneske-Aandens Oldtid, hans Hensnægten og Hensmelting som et Billede paa Midtaldren, og hans Gienfødsel som et ligedant paa Nyaarstiden, og mig synes virke sig, det følger nødvendig af sig selv, naar man kender begge Dele.

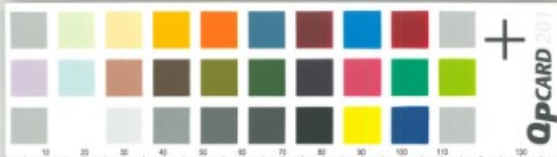
At nemlig Oldtiden, forholdsvis, var de store Syners og Høisangens Dage, er jo ligesaa vel en Kiendsgerning, som at Syerne gennem Middelalderen opløste sig i Farvespil og Høisangen i søde og smeltende Toner, indtil Aanden syndes

aldets forsvundet, som en Helt, naar hans Liv er endt, hans Drape sunget og hans Baal udslukt; men dog kom der jo i Nyaarstiden Dage eller Dage, da man med Forundring saa noget Levende udvikle sig af Aandens Efterladenskab, der vel man lignes ved en „Orm“ af Phenix-Fuglens Aske, da Udvalingen uangetlig hielt mest kun var Bogorme-Væsen, saa Spørgsmaalet er kun, om Bog-Ormen dog ikke i Grunden har Aand og kan udvikles til at ligne og fatte Aanden, som sin Fader, og fortsatte dens Levets-Løb.

Dette Spørgsmaal: om en virkelig, videnskabelig, „Opstandelse“ i Oldtidens Aand vil lykkes, er vist nok saa indviklet, at man godt kan være sin Tvivlsraadighed bekendt, især efterat Bogorme-Væsenet gennem tre Aarhundreder stode klarere synes at begrave sig i den Classiske Literatur, hvoraf man havde ventet, Aanden som en Phenix af sin Aske skulde udvikle sig; men selv om Starvskødet skulde mislykkes, blev den naturlige Retning lige umiskendelig, saa altid vilde Phenix-Mythen afbilde den store Løbebaas, om end Menneske-Aanden, for sine Synders Skyld, skulde findes for svag til at fuldende den. Paradis-Fuglen, maatte man da sige, overskuede sin vidunderlige Bane, og spaaede sandt om den, men kunde efter sit Fald kun vise Retningen, ei følge den; men hvor man i Nyaarstiden er kommet saavidt at see det og tale forstandig derom, der maa Gienfaldelsen og Opstandelsen dog alt i en vis Grad have fundet Sted, maa Philologien have udviklet sig til Pneumatologi, Ordklöveriet hævet sig til Aandsfatsning; thi ligesaa lidt som Ormen kender Fuglens Vej, ligesaa lidt kan den blotte Bogorm tale forstandig om Aandens Bane.

Her aabner sig da en smilende Udsigt, som jeg gjerne vilde dele med alle mine Læsere, men da jeg veed, det berøer paa deres Öjne, om de kan see, og paa dem selv, om de vil vende sig til den Side hvor jeg peger, saa maa jeg nøies med min gamle Tröst: hver nyder som han nemmer, saa Ingen skeer Uskiel. Hvad jeg her fornøier mig ved at see, er imidlertid, at vi leve i en deilig Overgangs-Tid, paa Overgangen nemlig fra Orme-Gaarden til Fugle-Buret, eller fra Orme-Hammen til Fugle-Vingen, fra den aandsfortærende ABC til det aandsoplysende Billed-Sprog, eller fra den döde Bogstav-Skrift til det levende Ord. Hvem der nu anseer hele denne Overgang for et Blied paa en Kirkebæst, de komme naturligvis ikke videre, om de saa levede i tusinde Aar og kan rose sig af deres urokkelige Fasthed i Latinen og alle Skole-Videnskaberne; men vi, som virkelig bevæge os i Aandens Retning, forstønes naturligvis ikke heller af de daarlige Öjne, som hverken kan see, vi gjør Fremskridt, eller opdage hvor vi vil hen. Tvertimod føle vi med Fornøjelse, at ved hvert Skridt vi gjør, voxer saavel Kraften som Lysten til at gaa videre, og jo længere vi see frem, desmere klarøiede blive vi til at overskue den Vej vi har lagt tilbage. Vi indsee nu ikke blot at Bogorme-Væsenet var nødvendigt, fordi Oldtidens Aand maatte opstaa af sit Eget, som Phenix af sin Aske, men selv at det Classiske Bogorme-Væsen i Norden, hvor uhyre latterligt det end der tog sig ud, og hvor aandsfortærende det end virkelig var, dog ogsaa hørde til, for at det kunde blive Menneske-Slægten og ei blot et enkelt Folks Aand, der hos os kom til Bevidsthed, og vi takke Himlen, ogsaa paa Videnskabeligheds Vegne, for Christendommen, som

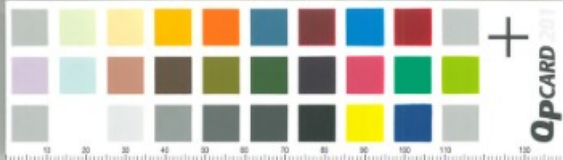
na fra alle Sider klarlig sees at have været Vilkaaret for Aandens Gienfødelse og for hele den Nyaarstid, i hvis hiere Udvikling vi med Fryd deeltage.

Ikke blot maatte Christus, som Himlens Phenix, i en Menneske-Alder legentlig opfyldte Menneske-Aandens Lov, og nyde dens Triumf, men Han maatte ogsaa bygge den jordiske Phenix en Rede i sin Kirke, hvor den kunde sødelig hemslette med Uddødeligheds Spire og Opstandelsens Haab. Kun af Christenhedens Middeltalder udviklede sig en Nyaarstid, hvori Bog-Ormen fødte sit koralige Forhold til Oldtidens Aand og rugede over dens Efterladenskab, skjøndt det længe syntes en Solv-Opoffrelse, der kun førte til Graven, og det er kun ved første flygtige Øiekast det kan findes uforklarligt, hvi Nyaarstiden ei blev eens i hele Christenheden, men saae den kun i Norden at fatte Aanden, som Bogstav-Væsenet havde trællet for, men som Saaen, skjøndt han længe havde Trælle-Kaar, dog skulde arve.

For den Christelige Eenhed, som, hvor den er „Liv og Aand“, ganske rigtig udgjæver den sandelige Folke-Foeskiel, var der nemlig i Middeltalderen kun et stort Blindværk, som Reformationen klarlig opløste, og skjøndt Protestantismen i sin Kendsidighed blev Aands-Fernngtelse, saa er der dog tre Vilkaar, som samtlig maatte findes, hvor en aandelig Tid skulde udvikle sig, og som kun hos Protestanterne lod sig finde.

Det første Vilkaar er naturligvis hvad der gav Reformationen : Forayelsen sit Navn: Mindet af en forsvundet Herlighed og Længsel efter Fornyelse deraf; det Andet er den dybe Ærbødighed for Bibelen, som den store Aands hellige Efterladenskab, og det Tredie er Kirkligheden til Modersmaalet, som det eneste levende Bedskab for Aanden, og hvor dødfødt end med alt det Nyaarstidens mangensteds hos Protestanterne kom til Verden, saa er det dog lige klart, at hvor Vilkaarene ganske eller tildeels fattedes, maatte den udeblive, og kun hvor de fandtes kunde den muelig fødes med Liv og Aand. Allevegne i Christenheden fik vel, efter Bogtrykker-Konstens Opfindelse og ved Stødet, Reformationen gav, Folkene Modersmaal hvad man kaldte en Nyaarstid, men hvor man ei engang havde saamegen Længsel eller Gienfødelse i Aanden, at man vilde reise sig for den, eller saamegen Ærbødighed for Bibelen, at man vilde drøfte den med samme Fiid som Ciceros Skrifter, eller saamegen Kirklighed til Modersmaalet, at man i det mindste vilde høre det i Kirken; der var det kun den Romerske Keiser-Tid der lod sig fornye. Hvor man derimod ikke blot havde hvad der var fælles for alle Protestanterne, men, som i vort Norden, tillige en eiendommelig, aldrig ganske forglemt Herlighed, byg sig, og et ældgamelt Modersmaal, fælles for hele Folket, der, maas vi finde det rimeligt, kunde udvikle sig en aandelig Nyaarstid, saa det er kun et Vidunder, at den ikke kvaldes i Fødselen af det Latinske Bogstav-Væsen, der stod i færdlig Modsetning baae til Bibel, Aand og Modersmaal.

Her kan man see, det behøver ingenlunde at være blind Partiskhed for Norden, blind Tro paa Bibelen og blindt Romer-Hod, der styrer denne Pen; men at det meget godt kan være, og uidentvill man være, en bedre Oplysning om Menneske-Livets Vilkaar og Aandens Løbe-Bane, end den der udklækedes enten i Rom, Paris

eller Berlin, og som vel endnu ingenlunde er almindelig i Norden, men som derfor godt kan lægges at blive det og have lyse Udsigter dertil, saa det løner Umagen ei blot at ansefale den, men ogsaa at strids og lide en Smule for den. Vist nok løner det ikke Umagen at strids eller lide det mindste for sin poetiske og historiske Anskuelse, der levende maa udvikle sig selv i hver Hjerne, hvor den skal være Andet end Høkkommelses-Værk, og maa selv føde sit Udtryk paa enhver Læbe, hvor det skal blive Andet end Eftersnak; men vel kan det nytte, med denne Anskuelse, paa Aands-Frihedens, Ungdommens og Modersmaalets Vegne, at føre en Tredvears-Krig mod Bogorme-Væsenet i det Hele, og mod Latin-Skolen og Dronge-Videnskabeligheden i Særlighed; thi ere først disse Fiender overvundne, da vil Folke-Aand og Folke-Liv i Norden opstaae som en Phenix af sin Aske, og føde enten samme Anskuelse eller en endnu højere, som indslutter den i sig. Menneske-Naturen følger nemlig samme Lov i et Folk og i hele Slægten, som i Enkeltmanden, og derfor spiller hvert Hoved-Folks Liv sig, ligesaa vel som Menneske-Slægten, i Phenix-Mythen, og naar dette Liv fornyes, føder det hos hele Folket samme Anskuelse som hos Enkeltmanden. Man kan derfor udelukkende holde sig til Danmarks Historie, og dog spore den samme Gang som i Universal-Historia, thi ogsaa vi har aabenbar, i Hjarnes og Bjarkemaals Dage, haft en Høstings-Tid, der afløstes af Kæmpevises-Tiden med dens søde Duff og smeltende Toner, hvorunder Aanden henses; ogsaa vi har siden haft en Bogorme-Tid, hiarf nok et døde, skjøndt det var en med de Bedste, fordi Modersmaalet ei blot ved Reformationen blev lydeligt, men ved Kingos Psalmer aandelig gjenfødt i Kirken, hvorved Phenix-Ormen ikke blot hos en Enkeltmand, men hos Flere end vi kan tælle, i Grunden skød sin Ham og blev til Fugl. Fra samme Tid begynde derfor ogsaa herinde Kampen med det Classiske Afguder, det døde Bogstav-Væsen og alt det Udanske, med Holberg, og det er i Grunden en Kamp om „Morgen-Duggen," der, efter Mythen, er den lille Phenix-Fugls eneste Næring; thi videnskabelig talt, er denne Morgenfog „Ungdomskraften," som Aanden til sin Udvikling maa finde uundværlig, men som spilles i Latin-Skolen paa aandsfortærende Bogstav-Væsen, saa det er kun en sjelden Undtagelse, naar de, der skal virke for Aanden, selv har beholdt Nogen, de, der paa Modersmaalet skal uddøle Aandens Skatte og aabenbare Hjerlets skjulte Ting, selv har Modersmaalet kiært og har det i deres Magt.

Skal derfor den lille Phenix-Fugl hos os naae sin Faders Vext, Kraft og Skjønhed, da maa Ungdoms-Kraften faae Lov til at fordele sig saa frit som Morgen-Duggen, men naar det skeer, kan det heller aldrig feile, at jo Phenix-Mythen forklarer sig selv i Norden, og yndigt i Danmark, hvor Aanden altid boer i Hjerter-Kamret og lærer Smaa-Alfjerne at bruge deres søde Stemmer til Sang, som er dem værd.

